

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет/інститут педагогічний

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРОЄКТНО-ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Освітня програма: Дошкільна освіта за першим
(бакалаврським) рівнем

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від “29” серпня 2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу (зразок)
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Проектно-дослідницька діяльність дітей дошкільного віку;
Освітня програма	Дошкільна освіта за першим (бакалаврським) рівнем
Спеціалізація (за наявності)	-
Спеціальність	012 Дошкільна освіта
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Освітній рівень	(бакалавр)
Статус дисципліни	(вибіркова)
Курс / семестр	3 /6
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/

2. Опис дисципліни

Мета курсу – підготовка висококваліфікованих спеціалістів дошкільного профілю: організаторів з дошкільної освіти та виховання, здатних на основі глибоких знань з основ природничих наук, психології, дошкільної педагогіки та фахових методик здійснювати роботу з організації та керівництва логіко-інтелектуальним розвитком дітей в процесі пізнання ними світу оточуючої природи.

Цілі курсу:

- підготовка майбутніх організаторів справи дошкільної освіти і виховання до безпосереднього та опосередкованого керівництва логіко-інтелектуальним розвитком дітей шляхом організації їх проектно-дослідницької діяльності в природі з урахуванням типологічних та індивідуальних психологічних особливостей;
- розвиток професійно-значущих якостей особистості майбутнього фахівця з дошкільної освіти: спостережливості, емпатії, оптимізму, наполегливості, готовності до прийняття і здійснення змін, толерантності тощо;
- формування активної творчої особистості, здатної до самостійного визначення і розв'язання професійних та інших життєвих завдань;

Компетентності

КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість,

самооцінка, самоповага).

КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

КС-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі).

КС-8. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок екологічно безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі й довкіллі.

КС-9. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку.

КС-15. Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітнім и потребами відповідно до їхніх можливостей.

Програмні результати навчання

Р-01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності,.

ПР-02 Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПР-04 Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку..

ПР-06 Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.

ПР-18 Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

ПР-19 Збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
Змістовий модуль І. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЕКТНО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ			
1.	Тема 1.1. Роль і місце проектно-дослідницької діяльності дітей в освітньому	Розуміти розвиток психічних процесів, вольових та моральних якостей дитини, комунікативних умінь, пізнавальних інтересів та потреб в процесі проектно-дослідницької діяльності. Знати рушійні сили розвитку логіко-інтелектуальної сфери дитини; відмінність експериментування від дослідницької діяльності. Обґрунтовувати	Тести, питання, кейси

	процесі.	проектно-дослідницьку діяльність дітей в природі етапи розвитку дослідницько-експериментальної діяльності, маніпулятивно-експериментальну діяльність, цілеспрямоване експериментування.	
2.	Тема 1.2. Сучасні дослідження з проблем організації проектно-дослідницької діяльності дошкільників	Охарактеризувати проектно-дослідницьку діяльність дошкільників. Знати і вміти застосовувати методи практичної екології (дослідження Горопахи Н.М., Л.І.Зайцевої, Єлманової С.П., Кот Н.М., Лисенко Н.В., Плохій З.П.) в практичній діяльності. Встановлювати залежність розвитку пізнавальних інтересів та допитливості дітей від нескладного експериментування (дослідження Беленької Г.В., Зайцевої Л.І., робота Вірзіліна М., тощо)	Тести, питання, кейси
3.	Тема 1.3. Принципи організації проектно-дослідницької діяльності дітей в	Охарактеризувати основні принципи відповідності потребам та задоволення інтересів дитини, принцип врахування індивідуальних особливостей психічного розвитку, принцип доступності, принцип активізації самостійності дитини, принцип зв'язку з сім'єю.	Тести, питання, кейси
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ЗМІСТ, ЗАВДАННЯ, ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ І МЕТОДИКИ КЕРІВНИЦТВА ПРОЕКТНО-ДОСЛІДНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ДІТЕЙ			
4.	Тема 2.1. Зміст, завдання проектно-дослідницької діяльності дітей. Зміст самостійної пошукової діяльності дітей.	Знати основні завдання проектно-дослідницької діяльності дітей в ЗДО. Розуміти відповідність завдань вихідній меті виховання та потребам розвитку дитини дошкільного віку. Обґрунтовувати основні групи завдань дослідницько-експериментальної діяльності дітей у відповідності до сфер розвитку особистості (соціальна сфера, когнітивна сфера, комунікативна сфера, фізична сфера). Обґрунтовувати зміст діяльності дітей у науково-природничому центрі; (встановлення зв'язків між змінами об'єктів рослинного світу та впливом на них природних факторів та діяльності людини.	Тести, питання, кейси
5.	Тема 2.2. Умови ефективної організації науково-дослідницької діяльності дітей.	Підготовка матеріалів та обладнання для дослідної роботи дітей у природничо-науковому центрі та самостійного експериментування. Дотримання динаміки змін у науково-природничому центрі. Стимулювання пізнавальної активності дітей щодо дослідження об'єктів природи. Надання початкової системи знань та приведення у систему емпіричних уявлень дітей про об'єкти та явища	Потрфоліо тести, питання.

6.	Тема 2.3. Методи керівництва та форми організації роботи з проектно-дослідницької діяльності дітей в умовах суспільного і сімейного дошкільного виховання	Знати і вміти впроваджувати в роботу з дітьми методи керівництва проектно-дослідницької діяльністю дітей. . А саме: безпосередні (прямі) методи керівництва дослідницькою діяльністю дітей: залучення до спільних дій з вихователем чи іншою дитиною, запрошення до обстеження обладнання, допомоги в його розміщенні, виконання доручень, обговорення та перевірки гіпотез, заохочення до висування власних гіпотез та їх експериментальної перевірки; опосередковані методи: читання літератури природничого змісту; організація розмов та бесід з дітьми за результатами прочитаного та спостережень в природі; ігри з природними матеріалами; праця в саду, квітнику, на городі; побутова діяльність дітей; залучення та заохочення до міркувань, висловлювання суджень і гіпотез.	Потрфоліо тести, питання.

4. Система оцінювання курсу (зразок)

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	8
Семінарське заняття	28
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання	4
Залік/Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції	1		1	4	1		1		1		1		1		1			8
Семінарські з-тя		4		4		4		4		4		8						28
Самостійна р-та													10					10
Індивідуальні завдання																4		4
Залік /Екзамен																	50	50
Всього за тиж-нь	1	4	1	4	1	4	1	4	1	4	1	8	1	10	1	4	50	100

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше

Література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти України: Науковий керівник: А.М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф., д-р пед. наук.; Авт. кол-в: Богуш А.М., Беленька Г.В., Богініч О.Л., Гавриш Н.В., Долинна О.П., Ільченко Т.С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М.А., изковська О.В., Панасюк Т.В.
2. Богуш А. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі. Київ : Слово, 2008. - 408 с.
3. Піроженко Т.О., Поніманська Т.І., Сідельнікова О.Д., Шевчук А.С., Якименко Л.Ю. – К.: Видавництво, 2012. – 26 с.
4. Беленька Г.В. Віконечко в природу: методичний посібник для вихователів дітей дошкільного віку. – К.: Сім кольорів, 2014. – 56 с.
5. Горобаха Н.М. Виховання екологічної культури дітей. Посібник для вихователів дошкільних закладів та вчителів початкових класів / Наталія Михайлівна.– Рівне, «Волинські обереги», 2001 – 212 с
6. Дитина: Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років (3-тє видання, доопрацьоване і доповнене) / наук.кер. проекту: О.В. Огневюк, К.І. Волинець, наук. кер. програмою: О.В. Проскура та ін.. – К.: Київ, ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – 492 с.
7. Дошкільнятам про світ природи: Старший дошкільний вік: навч.-метод. посіб. / Г.В. Беленька, Т.С. Науменко, О.А. Половіна. – К.: Генеза, 2013. – 112 с. – (Настільна книжка вихователя). Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (лист МОН України від 12.07 2013 р. № 1/11-11415).
8. Зайцева Л.І. Розкриваємо таємниці довкілля: методичний посібник /Л.І. Зайцева. – Мелітополь: ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2012. – 110с.
9. Метод проектів у діяльності дошкільного закладу / уклад. Л.А. Швайка. Харків : Вид. група «Основа», 2010. 203 с.
10. Ніколаєва С.М. Любов до природи виховуємо з дитинства. Рекомендації педагогам, батькам і гувернерам / Світлана Миколаївна Ніколаєва. – Х.: Видавництво «Ранок», 2007. – 96 с.
11. Плохій З.П. Формування у дітей дошкільного віку екологічної культури (теоретичні та методичні аспекти) : монографія / З. П. Плохій; Ін-т пробл. Виховання НАПН України. – К. : Персонал, 2010. – 319 с.
12. Пізнавальний розвиток старших дошкільників / уклад. Дикань Н.І., Мельниченко К.С. Харків : Основа, 2011. 184 с.
13. Проектні технології у дошкільному навчальному закладі / упоряд. Буракова Ю.Д. Харків : Вид. група «Основа», 2009. 204 с.
14. Світ чомучок. Організація дослідно-еспериментальної роботи з дошкільниками / уклад. Л.А. Шик. Харків : Основа, 2012. 168 с.
15. Управління проектами в закладах освіти : науково-методичний посібник / за ред. Л.А. Онищук, О.В. Онопрієнко, О.О. Клокуна. Київ, 2004. 250 с.
16. Формування базових якостей особистості дітей старшого дошкільного

віку в ДНЗ : монографія /за ред. О. Рейпольської. Харків : Мадрид, 2015. 330 с.

17.Шевцова О.А. Організація пізнавальної діяльності в ДНЗ. Харків : Основа, 2009. 282 с.

7. Контактна інформація

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти	вул. С. Бандери 1, ауд. 301-302
Викладач	Канд. пед наук, доц. Лазарович Н.Б
Контактна інформація викладача	nadiia.lazarovych@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Академічна доброчесність. Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається «Положенням про запобігання та виявлення плагіату» у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/
Пропуски занять (відпрацювання)	Очікується, що всі студенти відвідують лекції і практичні заняття курсу. Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти» у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора No799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом No 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf .
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови пропуску занять (відпрацювання) допуску до підсумкового контролю визначаються «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора No799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом No 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf .
Додаткові бали	Студент може отримати додаткові бали згідно «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора No799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом No 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf .
Неформальна освіта	Неформальна освіта захищується згідно Положення про порядок зарахування результатів

	неформальної освіти» у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019 р., із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf

Викладач доц. Лазарович Н.Б.